

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

РОБОЧА ПРОГРАМА, МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

з дисципліни «Державне регулювання економіки»
для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво»
напрямку підготовки 6.030503 – «Міжнародна економіка»

Харків 2007

Укладачі: Д.У. Бікулова

Кафедра міжнародної економіки

1.ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

1.1 Місце навчальної дисципліни в підготовці фахівця

Дисципліна „Державне регулювання економіки” належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін підготовки спеціалістів за фаховим спрямуванням „Міжнародна економіка”

Предметом навчальної дисципліни є система методів і засобів державного впливу на економічний і соціальний розвиток країни.

Мета викладання дисципліни – формування системи знань з методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки.

Задачі викладання дисципліни – вивчення сутності, цілей і завдань державного регулювання економіки, теоретичних основ формування та реалізації стратегії соціально-економічної політики держави, методів впливу держави на соціально-економічні процеси, методології соціально-економічного прогнозування та програмування економічного розвитку.

Означена дисципліна базується на знаннях, одержаних студентами при вивченні курсів економічної теорії, макроекономіки, регіональної економіки, міжнародної економіки.

Вивчення дисципліни завершується складанням письмового іспиту у формі різних тестових завдань.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

Модуль 1.Теоретичні основи державного регулювання економіки

Змістовий модуль (тема) №1. Державне регулювання економіки як функція держави. Види ринкового саморегулювання .Функції держави в сучасній економіці. Сутність державного регулювання економіки. Принципи і методи державного регулювання економіки.

Змістовий модуль (тема) №2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни. Сутність соціально-економічної стратегії. Соціально-

економічне прогнозування. Макроекономічне планування. Державне програмно-цільове планування.

Модуль 2. Державне регулювання окремих сфер діяльності.

Змістовий модуль (тема) №3. Фінансова політика держави.

Фінансово-бюджетне регулювання . Податкове регулювання. Грошово-кредитне регулювання. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Змістовий модуль (тема) №4. Структурна та інвестиційна політика.
Структура та структурні зрушення в розвитку економіки. Види структурних співвідношень в економіці. Державне регулювання структурних зрушень в економіці. Роль держави в інвестиційному процесі. Визначення пріоритетних сфер та об'єктів інвестування. Податкове, бюджетне та грошово-кредитне регулювання інвестиційної діяльності. Залучення іноземних інвестицій.

Змістовий модуль (тема) №5. Науково-технічна та інноваційна політика.
Науково-технічний процес та економічне зростання. Необхідність і сутність науково-технічної політики. Форми та методи реалізації науково-технічної політики. Концепція державної інноваційної політики. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності.

Модуль 3. Державне регулювання підприємництва та зовнішньоекономічної діяльності.

Змістовий модуль (тема) № 6. Державне регулювання підприємництва.
Підприємництво як об'єкт державного регулювання. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Фінансові важелі державної підприємницької політики. Регуляторна політика.

Змістовий модуль (тема) № 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
Основи зовнішньоекономічної діяльності. Регулювання торговельної діяльності. Методи та інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі. Іноземне інвестування та його регулювання. Роль держави у залученні іноземних кредитів.

Модуль 4. Державне регулювання цін, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери.

Змістовий модуль (тема) №8. Державне регулювання цін та інфляції.
Необхідність державного регулювання цін. Форми і методи державного регулювання цін. Вплив на ціну непрямих податків. Антиінфляційна політика та її складові

Змістовий модуль (тема) №9. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання. Регулювання суспільного сектору економіки. Кошториси бюджетних установ. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб. Механізм державних закупівель.

Змістовий модуль (тема) №10. Соціальна політика. Сутність і мета соціальної політики. Основні завдання та показники соціальної політики. Реальні доходи населення та їх регулювання. Регулювання обсягу споживання матеріальних благ і послуг. Державне регулювання оплати праці. Регулювання ринку праці та зайнятості населення.

Модуль 5. Державне регулювання розвитку регіонів та природоохоронної діяльності.

Змістовий модуль (тема) №11. Регіональна економічна політика.
Регіональна економічна політика, її сутність і завдання. Механізми реалізації регіональної економічної політики держави Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів.

Змістовий модуль (тема) №12. Державне регулювання природоохоронної діяльності. Необхідність охорони навколишнього природного середовища. Принципи та об'єкти охорони навколишнього природного середовища. Державне управління в галузі охорони навколишнього середовища. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності.

3. СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни „Державне регулювання економіки” вимагає від студентів творчого підходу, наполегливого пошуку, використання всіх отриманих знань, цілеспрямованості під час підготовки роботи.

Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння знань, отриманих шляхом самостійного опрацювання теоретичних питань із дисципліни „Державне регулювання економіки”.

Контрольна робота складається з двох питань. Методика вибору питань така: питання по кожному з трьох завдань обирається за сумою останньої та передостанньої цифр залікової книжки (якщо останні дві цифри становлять "00", то слід обирати питання № 19).

Творчий підхід до написання контрольної роботи передбачає глибоке вивчення літератури з теми, оцінку різних трактувань питання, отримання аргументованих висновків.

Розгляд теоретичних питань повинен спиратися на аналіз статистичних даних, взятих із наукових джерел. Дані повинні бути відповідним чином оброблені та наведені у вигляді таблиць, діаграм або схем. Вони, в свою чергу, вимагають економічного аналізу та посилання на джерело.

Текст контрольної роботи слід викладати логічно, але при цьому не допускати простого переписування його з літератури. Наводячи цитати, формулюючи певні підходи, використовуючи запозичені статистичні матеріали з різних джерел, автор обов'язково повинен зробити посилання, а ці джерела назвати у загальному списку літератури.

Стосовно вимог до структури контрольної роботи кафедра подає такі рекомендації: загальний обсяг роботи повинен складати 12-15 сторінок тексту, який набирається на комп'ютері або пишеться від руки та оформлюється відповідним чином (див. нижче).

Відредагований текст контрольної роботи повинен бути надрукований на стандартних аркушах А4; шрифт 14 через 1,5 інтервали.

Посилання можуть бути подані на сторінках роботи, наприклад, наприкінці речення - [1, с.23], з вказівкою на порядковий номер літературного джерела у списку літератури та відповідно сторінку твору, що цитується.

Рисунки та таблиці у контрольній роботі повинні бути правильно оформлені та підписані. Назва рисунка розміщується під ним, назва таблиці - навпаки, їх нумерація здійснюється відповідно до глав. Наприклад, рисунок 1.3 - це третій малюнок у першій главі.

Нумерацію сторінок слід починати з другої (зміст контрольної роботи) і до останньої, враховуючи додатки.

Структура роботи охоплює: титульний аркуш (див. додаток 1); зміст; питання, що розкривають суть проблеми; список використаної літератури. Кожний елемент курсової роботи обов'язково починається з нового аркуша.

Зміст роботи фактично відбиває план викладення обраної теми, в якому наводиться вся структура роботи з чіткими, конкретними формулюваннями питань, для визначення яких рекомендується скористатися змістом дисципліни „Державне регулювання економіки”.

Пропонується використовувати як фундаментальні підручники, словники, енциклопедії, монографії, так і довідники, статистичні збірки та періодичні видання.

Список літератури розміщується в кінці роботи. Він охоплює всі джерела, якими користувався автор (15-20 джерел). Оформлюється список літератури в алфавітному порядку, джерела також нумеруються для здійснення посилань на них.

Таким чином, контрольна робота повинна бути підготовлена як цілісне закінчене дослідження з визначеної теми, рівень виконання якого свідчить про глибоку теоретичну підготовку студента.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОРАДИ СТОСОВНО СТРОКІВ ТА ЕТАПІВ ПІДГОТОВКИ

Не менш, ніж за 10 днів до захисту, контрольна робота подається на кафедру для рецензування та отримання дозволу на захист. Робота повинна бути подана у закінченому вигляді та відповідним чином оформлена.

Зважаючи на високі вимоги до змістовної частини роботи, слід мати на увазі, що відвідання консультацій керівника контрольної роботи дає змогу не тільки контролювати хід підготовки, а й, перш за все, обговорювати дискусійні питання, наукові підходи. До кожної консультації студенту слід готуватися: формулювати питання, вибирати матеріал.

Після обрання питань контрольної роботи (залежне від номеру залікової книжки), студент знайомиться з тим, як вони висвітлені науковою літературі, який рівень її розробки, які є фундаментальні видання з цієї проблеми, що нового з'явилося в періодичних виданнях.

Знайомство з проблемним питанням слід розпочинати з фундаментальних підручників, як вітчизняних, так і зарубіжних, в яких подається глибокий за змістом, стабільний матеріал, який визнається світовою економічною наукою, розкриває сутність економічних категорій і процесів. Далі можна звертатися до монографій, періодичних видань для більш ґрунтовного розкриття проблеми.

Особливу увагу під час опрацювання літературних джерел слід приділити конспектуванню певних теоретичних положень зі своїми нотатками, зауваженнями. Це допоможе зробити огляд літератури, критично розглянути певну точку зору, сформулювати свою позицію. Знайомлячись з літературою, необхідно перш за все звернутися до алфавітних каталогів бібліотеки ХНАДУ, наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Розглядаючи літературу та відбираючи потрібну, слід на картках записувати її бібліографічні дані з урахуванням навіть кількості сторінок. Підібравши літературу, на цих же картках слід зробити нотатки про питання, що розглядаються в цих джерелах, це допоможе при складанні змісту, бібліографічного огляду та списку використаної літератури.

Знайомство зі значним обсягом літератури та накопичення значної кількості законспектованих матеріалів дають змогу скласти уявлення про проблему в цілому, про її вузлові питання, про необхідність та можливість дослідження її в певному напрямку. На підставі цього складається план, який обговорюється та узгоджується з науковим керівником.

Під час написання тексту слід консультиватися з керівником, щоб у проведенні дослідження дотримуватися чіткої лінії, не допускати мішанини та суперечності положень. Автор може показати різні точки зору в аналізі того чи іншого питання, але він повинен або приєднатися до якоїсь з них, або мати власну думку, що просліджується протягом усієї роботи.

В контрольній роботі за необхідності можна вдаватися до цитування певних авторів. При цьому слід дотримуватися правил: цитати наводити повністю, не викидаючи певні слова, слід зберігати орфографію та пунктуацію, робити посилання.

Важливим в написанні контрольної роботи є наведення певних моделей у графічній формі, що передбачає дотримання певних стандартів: чіткість у побудові графіка чи рисунка; правильна назва і нумерація рисунка; його аналіз: правильність позначення латинськими літерами тих кривих, що показані на графіку. Важливо також правильно розташувати матеріал у таблицях, які, в свою чергу, треба пронумерувати і подати їх назву, зробити посилання на джерела, з яких їх було взято.

5. ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Важливе значення має підготовка студентом змістовної доповіді на 3-5 хвилин, яка буде містити важливі моменти дослідження проблеми. Питання, які задає науковий керівник, безпосередньо стосуються проблеми або певним чином пов'язані з нею. Короткі, влучні за суттю відповіді свідчать про глибоке та вільне оволодіння студентом знаннями з цієї проблеми та літератури з неї.

Захист контрольної роботи є допуском до складання екзамену з дисципліни „Державне регулювання економіки” .

Якщо контрольна робота не відповідає стандартам, викладач має повернути її студенту на доопрацювання. Аналогічна ситуація може виникнути, коли студент не володіє темою і не відповідає на запитання викладача.

6. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

ЗАВДАННЯ №1

1. Сутність державного регулювання економіки
2. Функції держави в сучасній економіці
3. Методи державного регулювання економіки
4. Принципи державного регулювання економіки
5. Система органів державного регулювання економіки України
6. Сутність соціально-економічної стратегії
7. Соціально-економічне прогнозування
8. Макроекономічне планування економіки
9. Державне програмно-цільове планування
10. Фінансово-бюджетне регулювання
11. Податкове регулювання
12. Грошово-кредитне регулювання
13. Державне регулювання структурних зрушень в економіці
14. Державне регулювання інвестиційної діяльності
15. Форми та методи реалізації науково-технічної політики держави
16. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності
17. Підприємництво як об'єкт державного регулювання
18. Механізм державного регулювання підприємництва
19. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні

ЗАВДАННЯ №2

1. Регулювання торговельної діяльності
2. Іноземне інвестування та його державне регулювання
3. Роль держави у залученні іноземних інвестицій
4. Необхідність і методи державного регулювання цін
5. Антиінфляційна політика держави
6. Регіональна економічна політика, її сутність і завдання
7. Механізм реалізації регіональної економічної політики держави
8. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів
9. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів
10. Регулювання суспільного сектору економіки
11. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб
12. Сутність і мета соціальної політики держави
13. Основні завдання та показники соціальної політики держави
14. Реальні доходи населення та їх регулювання
15. Державне регулювання оплати праці
16. Регулювання ринку праці та зайнятості населення
17. Державне екологічне регулювання
18. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища
19. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності

7. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ»

1. Сутність державного регулювання економіки
2. Функції держави в сучасній економіці
3. Методи державного регулювання економіки
4. Принципи державного регулювання економіки
5. Система органів державного регулювання економіки України
6. Сутність соціально-економічної стратегії
7. Соціально-економічне прогнозування
8. Макроекономічне планування економіки
9. Державне програмно-цільове планування
10. Фінансово-бюджетне регулювання
11. Податкове регулювання
12. Грошово-кредитне регулювання
13. Державне регулювання структурних зрушень в економіці
14. Державне регулювання інвестиційної діяльності
15. Форми та методи реалізації науково-технічної політики держави
16. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності
17. Підприємництво як об'єкт державного регулювання
18. Механізм державного регулювання підприємництва
19. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні
20. Регулювання торговельної діяльності
21. Іноземне інвестування та його державне регулювання
22. Роль держави у залученні іноземних інвестицій
23. Необхідність і методи державного регулювання цін
24. Антиінфляційна політика держави
25. Регіональна економічна політика, її сутність і завдання

26. Механізм реалізації регіональної економічної політики держави
27. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів
28. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів
29. Регулювання суспільного сектору економіки
30. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб
31. Сутність і мета соціальної політики держави
32. Основні завдання та показники соціальної політики держави
33. Реальні доходи населення та їх регулювання
34. Державне регулювання оплати праці
35. Регулювання ринку праці та зайнятості населення
36. Державне екологічне регулювання
37. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища
38. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України. - К., 1996
2. Бюджетний кодекс України: Прийнятий 21.06.2001 // Відомості Верховної Ради України. -2001.-№37-38 (зі змінами і доповненнями)
3. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006.- 213с.
4. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, Т.Ф. Куценко, А.Є. Никифорова, – К.: КНЕУ, 2006
5. Мельник А.Ф. Практикум з державного регулювання економіки: Навч. посібник.- Тернопіль: Економічна думка, 2003.
6. Михасюк І., Мельник А., Крупка Н. Державне регулювання економіки: Підручник. – Львів: Львівський нац. ун-т, 1999. – 590с.
7. Михасюк І.Р., Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Підручник. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.-220с.

8. Михасюк І.Р. Державне регулювання економіки в умовах глобалізації.- Львів: Українські технології, 2000.
9. Основы экономической теории. Учеб. пособие / Под ред. Камаева В.Д. – М.: изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2001г., - 284с., ил.
10. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник. – К.: Знання, 2004.
11. Ходов Л.Г. Основы государственной экономической политики: Учебник. – М.: издательство БЕК, 1997.-332с.
12. Хохлов М.Т. Державне регулювання економіки, - Х.: ВД „Инжек”, 2005. – 252с.
13. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006.
14. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: Навч.- метод. вид. – Львів: УАД, 2003.

ДОДАТОК 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Кафедра міжнародної економіки

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Державне регулювання економіки»

Виконав:
студент групи Емз-_____

Залікова книжка № _____

Перевірив:

Харків 20____